

12 spørgsmål om Libyen-krigen

Af Holger Terp

Det følgende er ikke tænkt som støtte til den nuværende despot i Libyen eller hans regime. Det er snarere en undren over de argumenter der blev brugt som begrundelse for krigen.

Siden det amerikanske flyangreb på Libyen for 25 år siden har der i international politik været bemærkelsesværdigt stille om det nordafrikanske olie- og naturgaseksporterende militærdiktatur. Det var kun et punkt på den internationale dagsorden vedrørende Libyen: At forsøge at sætte en stopper for strømmen af afrikanske flygtninge til Europa. Dette var årsagen til at EU tillod eksport af våben og politimæssige undertrykkelsesinstrumenter til landet i 2004.

Det arabiske forår i som var begyndt ikkevoldeligt i Egypten skiftede i midten af februar 2011 karakter i Libyen til et væbnet oprør og omkring første marts begynder man i USA at planlægge en krig mod landet. Det starter med en diskussion af muligheden for at anklage afrikanske og europæiske lejesoldater i Libyen for krigsforbrydelser fordi de skød på demonstranterne. I begyndelsen af marts skriver den ansete engelske journalist Robert Fisk i avisen the Independent, at den amerikanske regering vil sende våben til oprørerne via Saudi Arabien. Amerikanske, britiske og egyptiske kommandosoldater begynder at operere i Libyen dokumenterer Strategy. Samtidig siger NATOs politiske chef, Anders Fogh Rasmussen citeret fra the Wall Street Journal, at en flyveforbudszone omkring Libyen ville kræve en resolution fra FNs sikkerhedsråd: "En beslutning truffet af NATO til at håndhæve en flyveforbudszone i Libyen ville kræve en ny FN-sikkerhedsrådsresolution, og [han] udtrykte samtidig skepsis over for sandsynligheden for et sådant skridt. "No shit, Sherlock " FN's pagt - det er ikke bare en god idé, det er loven", kommenterede avisen.

Hovedpunkterne i resolutionen

Resolutionen udtrykker FN's »alvorlige bekymring over forværringen af situationen, den eskalerende vold og de store civile tab. Den fordømmer den »grove og systematiske brud på menneskerettighederne,« samt siger, at angrebene kan anses for at være »forbrydelser mod menneskeheden« og udgør en »trussel mod den internationale fred og sikkerhed.« En flyvefri zone er »et vigtigt element for at kunne beskytte civile samt sikre humanitær hjælp og bringe fjendtlige angreb i Libyen til ophør.«

Resolutionen »kræver en øjeblikkelig våbenhvile og totalt stop for vold og alle angreb og overgreb mod civile.« Den kræver også, at »de libyske myndigheder lever op til deres forpligtigelser under international lov (..) og tager nødvendige skridt for at beskytte civile og sikre deres basale behov samt adgang til humanitær assistance.«

FN's medlemsstater gives ret til »at tage alle nødvendige midler i brug for at beskytte civile og civilt befolkede områder, der er truet af angreb i Libyen.

Resolutionen ekskluderer til gengæld »alle former for fremmede besættelsesstyrker på Libysk territorium.« Den beslutter at »etablere et forbud mod alle fly i det libyske luftrum med henblik på at beskytte civile« men undtager humanitære fly og giver medlemsstater lov til nationalt eller via regionale organisationer eller arrangementer »at tage alle nødvendige midler i brug for at håndhæve dette.« Medlemsstater opfordres til at tilbageholde skibe og fly, som menes at fragte våben og andre genstande under den

tidligere FN-embargo samt »bevæbnede lejesoldater.«

FN's generalsekretær opfordres desuden til at etablere »en gruppe på otte eksperter,« til at sikre implementeringen af resolutionen.

”Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant”, skriver den danske udenrigsminister Lene Espersen til Europaudvalget 28. februar.

Efter at flyveforbudsresolutionen blev vedtaget med hiv og sving i sikkerhedsrådet og et sjældent enigt folketing erklærede sin fulde støtte til krigserklæringen sendte jeg fredag aften følgende kommentar til de danske medier: ”Ifølge FNs nyhedsbureau er der med begrundelse i FN-pagtens kapitel syv vedtaget en flyforbudszone mm. i Libyen. FN Pagtens kapitel syv omtaler imidlertid kun brud på international fred og sikkerhed, endda to gange. Borgerkrige og oprør nævnes overhovedet ikke. Her citeres de relevante afsnit.

KAPITEL VII FORHOLDSREGLER OVERFOR TRUSLER MOD FREDEN, FREDSDRUD OG ANGREBSHANDLINGER

Artikel 39.

Sikkerhedsraadet skal afgøre, om der foreligger nogen Trusel mod Freden, noget Fredsbrud eller nogen Angrebshandling, og skal med Henblik paa Opretholdelse eller Genoprettelse af mellemfolkelig Fred og Sikkerhed fremsætte Forslag eller beslutte, hvilke Forholdsregler, der skal træffes i overensstemmelse med Artiklerne 41 og 42.

Artikel 42.

Skulde Sikkerhedsraadet skønne, at de ved Artikel 41 hjemlede Forholdsregler vilde være utilstrækkelige eller har vist sig at være utilstrækkelige, kan det tage saadanne Skridt ved Anvendelse af Luft-, Sø- eller Landstridskræfter, som maatte være nødvendige for at opretholde eller genoprette mellemfolkelig Fred og Sikkerhed. Saadanne Skridt kan indbefatte Demonstrationer, Blokade og andre Operationer foretagne af Luft-, Sø- eller Landstridskræfter tilhørende Medlemmer af de Forenede Nationer.”

Ekstra Bladets netudgave bragte sent natten mellem fredag og lørdag følgende interview:

- Der står intet i FN-pagten om beskyttelse af civilbefolkningen, borgerkrige og oprør.

Det siger Holger Terp, bibliotekar og fredsaktivist ved det Danske Fredsakademi, efter dagens beslutninger i FN og Folketinget om at sende fly ind over Libyen for at beskytte Libyens befolkning mod angreb fra regeringsstyrkerne og om nødvendigt bruge våben mod Gaddafi.

Folketinget handler ulovligt

Han mener at FNs begrundelse for at tillade militære indsatser for at sikre befolkningen i Libyen mod angreb fra Gaddafi bygger på en misfortolkning, da FN henviser til kapitel syv i FN Pagten. For, siger Holger Terp:

- FN Pagtens kapitel syv omtaler imidlertid kun brud på international fred og sikkerhed, endda hele to gange. Borgerkrige og oprør nævnes overhovedet ikke.

Mener du dermed, at FNs beslutning og dermed folketetinget handler ulovligt lige nu - eller hvis de løsner skud mod Gaddafi?

- Ja, lyder svaret fra Holger Terp, der argumenterer med, at frihedskæmperne eller oprørerne slet ikke medlem af FN.

- Hvis jeg læser FN-pagten korrekt, er der en helt fast køreplan for hvornår FN kan melde krig: Først efter diplomati og boykot. Dagens beslutning er en nyfortolkning af FN-pagten. Med samme begrundelse har man kunnet angribe Burma, Elfenbenskysten, Indonesien, Israel, og Sri Lanka for

blot at nævne nogle enkelte eksempler på stater, hvor civilbefolkningen er eller har været i fare.

Du kan læse den originale pressemeddelelse fra FN her:

- Danske politikere opfordres til at overholde FN pagten og finde en juridisk korrekt begrundelse for deres militærpolitik og kald det hvad det er, slutter Holger Terp.

Bloggeren Gerda Vantro refererer søndag formiddag i netavisen 24 timer under overskriften: **Hvis Holger Terp har ret**, interviewet i Ekstra Bladet. Om mandagen får hun følgende her lettere opdaterede kommentar fra mig:

"Hovedproblemet for mig er, at sikkerhedsrådet refererer til FN pagtens kapitel syv. De kunne måske have refereret til Folkemordskonventionen eller anden international lovgivning om menneskerettigheder, hvis man som eksempelvis the *Independent International Commission on Kosovo* mener, at menneskerettigheder står over staternes suverænitet. Allerede den socialdemokratiske udviklingsminister Helle Degn lufter dette synspunkt i 1994, kort før det sociale topmøde i København.

Det blev imidlertid fravalgt af sikkerhedsrådet. Endnu mere uklar er henvisningen til beskyttelsen af civilbefolkningen. Den dukker op i FN systemet efter folkemordet i Rwanda på canadisk foranledning. I 2005 er problemstillingen oppe og vende på FN topmødet i midten af september og i april 2006 vedtager sikkerhedsrådet en resolution om beskyttelse af civilbefolkningen mod folkemord, krig etc. 1674. Så langt så godt, men en sikkerhedsrådsresolution er ikke international lov og det vil altså sige, at der i virkeligheden refereres til en sikkerhedsrådsresolution og ikke til FN-pagten i krigserklæringen, en krig der skulle beskytte civilbefolkningen, hvad den næppe gør.

Et godt sted at undersøge dette er de libyske sygehuse der aktuelt mangler forsyninger og som fødende kvinder ikke kan komme i kontakt med fordi alle kommunikationsforbindelser i landet er afbrudt".

Indskudt bemærkning: Er dette international lov?

"Du har tilladelse til at træffe de foranstaltninger, du måtte anse for nødvendige, og vil blive støttet heri af Hendes Majestæts regering. Dog bør du ikke gøre noget, som du ikke er sikker på at kunne at udføre med succes. "

Tilladelsen til verdens korteste krig i form af en telegram fra Whitehall til Admiral Harry Rawson, Umiddelbart før Zanzibar intervention i efteråret 1896.

Nej. Det er ikke international lov. Enkelte stater kan ikke udstede international love.

Det er ikke første gang sikkerhedsrådet vedtager flyveforbudszoner. Den amerikanske jurist Marjorie Cohn skriver i *Resolution 1441: Afpresning af sikkerhedsrådet* i Netavisen 21/11/2002, bl.a. at;

"Vedtagelsen af resolution 1441 giver Bush regimet de redskaber, det behøver for at udføre denne mission. Til trods for at den er affattet som et redskab til nedrustning, er denne resolution i virkeligheden et "set up", der vil blive brugt til at retfærdiggøre den amerikanske militære indtagelse af Irak. Paragraf 8 fastslår at "... Irak ikke må tage initiativ

til eller true med fjendtlige handlinger rettet imod nogen repræsentant eller noget personale i tilknytning til FN eller nogen medlemsstat, der tager skridt til at opretholde en rådsresolution." Til trods for at the "no-fly-zones" (flyveforbudszonerne) aldrig er blevet sanktioneret af Sikkerhedsrådet under paragraf 8., har USA kunnet retfærdiggøre sin brug af militær magt imod Irak, hvis Irak beskød et amerikansk fly, der ulovligt krænker Iraks luftrum indenfor disse zoner."

Juristen Ole Spierman kommenterer dette forhold i artiklen *Irak-krigen i Folkerettens lys* i Juristen 2/11/2004:

"Koalitionen af medlemsstater blev således bemyndiget til at anvende alle nødvendige midler ikke blot til at sikre implementeringen af de eksisterende "relevant resolutions", men også "to restore international peace and security in the area". FN Paktens kapitel 7 er tavs om sådanne bemyndigelser. Artikel 42 giver mulighed for anvendelse af militær magt til at opretholde eller genetablere international fred og sikkerhed. Men de følgende bestemmelser gør det klart, at sådan magtanvendelse var tænkt at skulle ske i form af styrker udlånt af medlemsstaterne og underlagt FNs kommando. Resolution 678 var det måske væsentligste skridt i retning af at fæste en praksis grundlagt med Korea-krigen, hvorefter Sikkerhedsrådet kan handle ikke kun umiddelbart ved styrker under egen kontrol, men også middelbart gennem bemyndigelse udstedt til ad hoc koalitioner under enkeltstaters kontrol. Der kan menes heri at ligge et fravalg af et "FN-spor".

Sikkerhedsrådet skal overholde international lov, men er også med til at skabe folkeretten i international politik.

"I dommer Schwebel opfattelse havde Den internationale domstol i Haag ikke autoritet til at tilsidesætte eller underbyde afgørelser truffet af Sikkerhedsrådet, om der er en trussel mod freden, og hvilke foranstaltninger skal træffes for at imødegå truslen. Paktens vilkår og tilblivelseshistorie har godtgjort, at Sikkerhedsrådet er underlagt retsstaten, og på samme tid har beføjelse til at fravige folkeretten, *hvis opretholdelse af international fred kræver det*."¹

Den amerikanske folkeretsekspert Richard Falk vurderer, at:

"De stater, der undlod at stemme handlede uansvarligt, eller sagt på en anden måde, ikke opretholdt hverken ånd eller bogstav i pagten. Pagten indeholder i artikel 2 (7) et forbud, om FN's myndighed anvendes til at gribe ind i medlemsstaterne sager der vedrører »i det væsentlige det indenlandske jurisdiktion«, medmindre der er et reelt spørgsmål om international fred og sikkerhed til stede. Her var der ikke grundlag for en undtagelse til ikke-intervention til trods for at teksten angiveligt var motiveret for udelukkende at beskytte civilbefolkningen i det østlige Libyen, og derfor helt og holdent berørte Libyens indenlandske jurisdiktion."²

1 "In Judge Schwebel's view, the Court was without power to overrule or undercut decisions of the Security Council determining whether there is a threat to the peace and what measures shall be taken to deal with the threat. The terms and drafting history of the Charter demonstrated that the Security Council was subject to the rule of law, and at the same time was empowered to derogate from international law if the maintenance of international peace so requires."

Summaries of the Decisions : Questions of Interpretation and Application of the 1971 Montreal Convention arising from the Aerial Incident at Lockerbie, (Libyan Arab Jamahiriya v. United Kingdom), (Libyan Arab Jamahiriya v. United States of America). Preliminary Objections Judgment of 27 February 1998. World Court Digest, Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law.

2 The states that abstained acted irresponsibly, or put differently, did not uphold either the spirit or letter of the Charter. The Charter in Article 2(7) establishes a prohibition on UN authority to intervene in matters 'essentially within the domestic jurisdiction' of member states unless there is a genuine issue of interna-

I *Indførelse af målrettede sanktioner mod Libyen* fra 28. februar 2011 skriver den danske udenrigsminister Lene Espersen til Europaudvalget, at:

"FN's Sikkerhedsråd vedtog den 26. februar 2011 enstemmigt resolution 1973, der indfører målrettede sanktioner mod Libyen, og som anmoder anklageren for den Internationale Straffedomstol (ICC) om at undersøge begivenhederne i landet siden den 15. februar. Sanktionerne omfatter: 1) En embargo mod direkte eller indirekte handel med eller overførsel af våben eller af våbenrelaterede produkter af enhver art...".

De stater der leverer våben til oprørsbevægelsen i Libyen overtræder altså rådsresolution 1973. Basta. Dermed stilles der også et seriøst spørgsmålstejn ved hele formålet med Libyen krigen.

Folketingets medlemmer arbejdede enormt hurtigt inden krigserklæringen. Ifølge betænkningen herom blev der afholdt sager og skriver et møde om krigserklæringen og der blev ligeledes stillet et spørgsmål til udenrigsministeren og underligt nok er rådsresolutionen en hel uge efter krigserklæringen stadig ikke oversat til dansk. Alle danske hjemmesider henviser til den originale tekst på FNs hjemmeside. Og kan man virkelig forudsætte at alle medlemmer af tinget har den nødvendige kompetence til at læse og forstå alle konsekvenser og rækkevidden af den engelske tekst, der endte på deres computerskærme?

De politiske konsekvensanalyser mangler. De er først begyndt at komme nu i skrivende stund, i slutningen af marts, altså lang tid efter at beslutningerne blev truffet og ført ud i livet.. Den første analyse kom fra den amerikanske kongres forskningstjeneste og er forfattet af specialister indenfor militær luftfart, international sikkerhed, lovgivning og forsvarspolitik. Amerikanerne har ikke kunnet eller villet finde en eneste ekspert i international ret, da de skrev betænkningen *No-Fly Zones: Strategic, Operational, and Legal Considerations for Congress*, som er dateret 18. marts 2011. heri skriver de side 4, at der er usikkerhed i folkeretten omkring etableringen af flyveforbudszone:

"FN pakten forbyder i artikel 2 (4), "trusler eller brug af magt mod et medlemsstats territoriale integritet eller politiske uafhængighed under de fleste omstændigheder, og mange eksperter og observatører har tvivl om, hvorvidt etableringen af en flyveforbudszone ville udgøre en overtrædelse af dette forbud".

Der konkluderes side 5, at legitimiteten afhænger af opfattelsen!

Ak. Min mavefornemmelse siger også ... Og dette er så vidt vides den eneste jura om krigen i Libyen der er i øjeblikket. Den samme problemstilling gør sig gældende vedrørende NATO. NATOs deltagelse i krigen kan kun finde sted efter at Libyen har angrebet et af organisationens medlemslande og det er ikke tilfældet her.

"Beskyttelse af civilbefolkningen er formålet med indsatsen i Libyen" meddeler formanden for EU's udenrigsudvalg, Gabriele Albertini den 21. marts i Europa Parlamentet. Der er to problemer i dette udsagn der refererer til resolutionen fra rådet: 1) Hvad er beskyttelse og 2) Hvad er en civil?

tional peace and security present. Here there was not the basis for an exception to non-intervention as even the claim was supposedly motivated solely to protect the civilian population of eastern Libya, and hence was squarely within the domestic jurisdiction of Libya.
Qaddafi, Moral Interventionism, Libya, and the Arab Revolutionary Moment, March 20th. 2011.

Manglende beskyttelse i krig er grundlaget for en potentiel humanitær katastrofe. Nødhjælpsorganisationerne Red Barnet, Merlin, Islamic Relief, Action Against Hunger og Christian Aid kræver i en fællesudtalelse 15. marts humanitær adgang til de hårdest ramte dele af landet, hjemsted til en anslået fire millioner mennesker, herunder mindst en million børn. "Det er simpelthen ikke en mulighed at lade millioner af mennesker til deres skæbne i den mest farlige dele af Libyen," siger Gareth Owen, Red Barnets katastrofe direktør. "Vi kan kun forestille sig, hvordan skræmmende det må være for børn at blive fanget under kraftig beskydning med ingen steder at gå hen. "

Alle sproghistoriske definitioner af begrebet civil betegner det som en person, der er ikke militær og som ikke bærer uniform. Dette er fastslået i den IV. Genève-konvention af 12. august 1949 om beskyttelse af civile personer i krigstid og i den humanitære folkeret, beskrevet som princippet om beskyttelsen af civile. Etymologisk kendes begrebsbetydningen på en civil som en person der ikke bærer våben og ikke deltager i en konflikt på engelsk fra 1640. Hvad skete der dengang, der skabte et nyt begreb i folkeretten? I oktober 1641 opstår der oprør i Irland og året efter starter den engelske borgerkrig. Det irske oprør nedkæmpes i begyndelsen af 1650erne og i de lange efterfølgende tidskrævende retssager i Dublin var det nødvendigt at skelne mellem den der havde deltaget i det væbnede oprør og dem som ikke havde det. Primærkilder: 1641 Depositions Timeline. Trinity College Dublin, MSS 809-841

Oprør i forbindelse med international lovgivning dukker op i forbindelse med den spanske borgerkrig i mellemkrigsårene. Tidligere værker om folkeret som eksempelvis det amerikanske udenrigsministeriums otte binds værk *A digest of international law* fra 1906 beskriver kun oprør, men sætter dem ikke ind i en folkeretslig sammenhæng.

At dømme efter de sidste dages nyhedsreferater handler krigen mod Libyen mere om militær støtte til oprørerne og ikke om beskyttelse af civilbefolkningen. Uklar anvendelse af folkeretten i FNs sikkerhedsråd og i Folketinget fører til et mudret militært og politisk resultat.

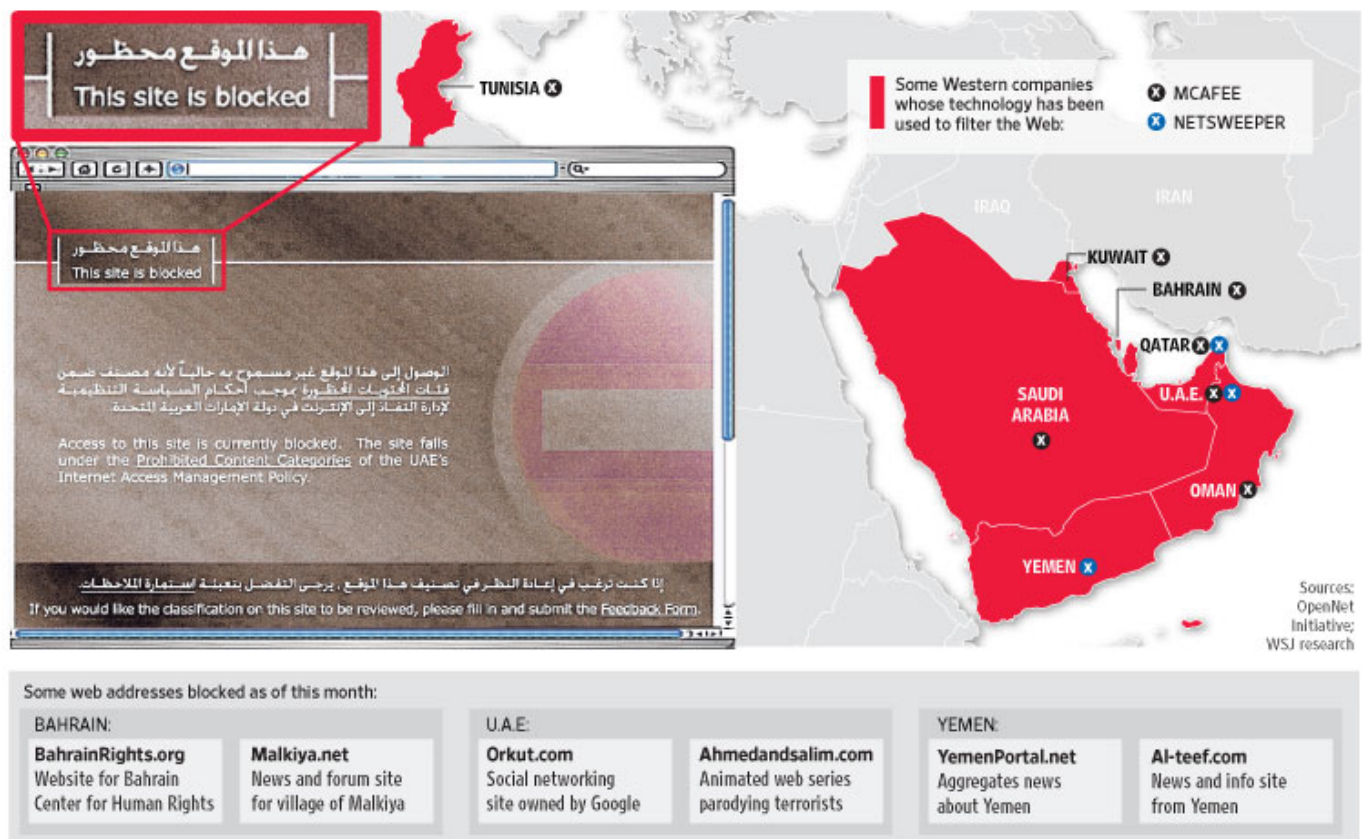
Og hvor stiller det os i dag?

Gavner krig eller fred massemedierne?

Der mangler komparative analyser af massemedierne dækning af forholdene i Libyen fra midten af februar 2011 og frem til krigsudbruddet. Og måske også i tiden efter. Det at være journalist eller redaktør indebærer ikke, at disse er hverken mere eller mindre idealistiske end andre faggrupper. Det at kommunikere er et håndværk på samme måde som det at være blikkenslager eller bager. Danske massemedier, der først og fremmest helst skal være en overskudsgivende forretning, er enormt gode til volds- og krigsbeskrivelser. Til propaganda. Politisk propaganda. Krigspropaganda. Markedsføring. Altså opfattelsesstyring og menings- og adfærdsregulering: Krigens mange glansbilleder ødelægger forståelsen, fordi de nødvendige baggrundsanalyser mangler da krigens glansbilleder erobrer sendefloden. Det var så den nyhedsudsendelse.

'Filtering' the Web in the Middle East and North Africa

Map shows nations that have used Western-made technology to block websites the governments deem objectionable. Screenshot, below, is what some citizens in the U.A.E. see when visiting a blocked site.

Situationen på nyhedsområdet bliver ikke bedre af, at det, ifølge *the Wall Street Journal* 28/3, er amerikanske og canadiske soft- og hardware leverandører der leverer teknologi til de diktaturstater i Mellemøsten som blokerer for adgang til at ytre sig og finde information på internettet.

Og herhjemme har medierne været rigtig gode til at formidle politisk og militær propaganda lige siden Danmarks medlemskab af NATO i 1949. Specielt i årene efter 1988 er redaktørerne og journalisters metoder og teknik blevet forbedret og det i den grad at de der modtager informationerne slet ikke når at reflektere over, hvad det er for budskaber de modtager, således at de rammes af den massepsykose der accepterer krigen som værende både nødvendig og retfærdig og det selv om, at alle ved eller burde vide, at freden er det normale og krigen det unormale, .

Aktuelt begyndte det med en major i uniform der stod i tv avisen med en pegepind og et kort over Irak og som en bedre geografilerer underviste eleverne, undskyld seerne om golf-krigens skæve gang. Majoren var en del af krigens parter og derfor blev dækningen af krigen ensidig. Desuden kommer de fleste nyheder fra vestlige nyhedsbureauer, fordi det er meget få danske journalister som behersker arabisk og som har nordafrikansk lokalkendskab.

Et af de nyhedsindslag der har været i forbindelse med Libyen krigen på TV2 viste en journalist der stod uden en flybase i det italienske og berettede tilsyneladende op ad stolpe og ned af vægge om de danske F 16 flys missioner i Libyen. Han kom imidlertid ikke med andre faktuelle oplysninger end den at han ikke måtte fortælle noget som hest fordi der var

forsvaret som bestemte, hvad journalisterne måtte rapportere videre. Informationsværdien af indslaget var med andre ord lig nul.. de danske redaktionssekretærer og journalister er en flok drengerøve der halser efter andre uniformerede drengerøve i deres kostbare lejetøj. Bare der er rapportager med bang i og knald på. Massemedierne er så afhængige af information fra militæret, at man uden videre accepterer dets arbejdsbetingelser. Eventuelle forbehold nåede aldrig ud i rapportagerne. Dette kaldes på engelsk *embedded journalism*, indlejret journalistik. Søger man på begrebet "indlejret journalistik" kommer der en post frem, medieforskeren Vibeke Pedersens gode kronik i Politiken om kvinder som krigskorrespondenter, "*krige er blevet kvindeemner*" fra 18. december 2003.

Først når krigshandlingerne ikke går som forventet eller når krigen langt om længe er overstået kommer der en anelse mediekritik. Vi har her i landet et par afhandlinger om krigsjournalistik og et lille Center for Demokrati & Journalistik som for nogle år siden sagde Nej tak til krigen mod terror! Dansk Journalistforbund kritiserer ifølge BT 2/11/2006 "pressens minister, statsminister Anders Fogh Rasmussen (V), for ikke at ville give et interview om Irak-krigen til en journalist på Ekstra Bladet, der har skrevet kritisk om krigen".

Peace journalism er de danske massemedier ikke særlig gode til. Og det hænger selvfølgelig sammen med det forhold, at Danmark er et lille land og at de danske medier bruger mindre plads på udenrigspolitiske emner og forhold end på indenrigspolitiske ditto. Det kan der være noget rimelighed i målgruppen taget i betragtning.

Fredsjournalistik handler ikke om, at journalister skal være pacifister eller søge at løse konflikter. Det handler mere om, hvordan redaktører og journalister opfatter og beskriver krige og hvilke redskaber der er i deres værktøjskasser. Begrebet er udviklet af af den norske fredsforsker Johan Galtung, og handler om, at nyheder vinkles specielt ud fra konfliktanalyser og konflikthåndtering. Kun på den måde kommer analyserne som giver målgruppen mulighed for at tage saglig stilling til begivenhederne på slagmarken.

Krigen mod Libyen giver anledning til en række spørgsmål:

Hvem har gavn af krigen og hvad koster den?

Indtil videre har vi kun usikre amerikanske opgørelser. Af de 550 millioner dollars i ekstra udgifter frem til mandag, var omkring 60 procent "for ammunition, er de resterende udgifter til de amerikanske styrkers højere drift tempo" og for at få dem der, sagde kommandør. Kathleen Kesler, en Pentagon talskvinde, tirsdag. Til og med mandag, den 10. dag i interventionen, havde USA affyret 192 langtrækkende Tomahawk krydsermissiler fra flåde positioner i Middelhavet - til en pris på omkring 1 til 1,5 millioner dollars til \$ hver. USA også havde fløjet 983 togter, 370 af dem bombetogter mod Gaddafis militærområder og kræfter og resten til overvågning, optankning og så videre. "fremtidige omkostninger er meget usikre," ... Med USA, der allerede strækker sig for at betale for krigen i Irak og Afghanistan midt i vanskelige økonomiske tider, har operationen medført blandede meninger blandt lovgiverne. Pentagon News From AOL News. Pentagon: Libya Mission Has Cost US \$550M So Far, Mar 29th 2011 – 11:22AM

Hvad er en civil i denne sammenhæng og hvor mange civile skal der dø i en konflikt eller i et oprør før princippet om beskyttelse af civile træder i kraft?

Hvad er formålet med krigen?

Hvor pressede indenrigspolitisk var de politikere på topmødet i Paris lørdag, der tog beslutningen om at gå i krig?

Hvor kompetente var politikerne til at træffe beslutningerne?

Er den amerikanske krigsdeltagelse i overensstemmelse med USAs forfatning, der specifikt forlanger, at kongressen skal høres inden soldaterne går i krig?

Hvilke roller spiller den amerikanske Afrika-kommando, US Africom, med hovedsæde i Stuttgart, Tyskland, i angrebet?

Skal Libyen besættes af amerikanerne og deres allierede på samme måde som Irak og Afghanistan blev det?

Skal der også iværksættes en beskyttelse af civilbefolkningen i Bahrain, Elfenbenskysten, Syrien og Yemen?

Hvor demokratisk er Den arabiske liga og Det arabiske golfs samarbejdsråd?

- "Olje er fortsatt viktigere for Vesten enn kakao, og derfor prioriterer man Libya foran det virkelig store folkemordet som er i emning - i Elfenbenskysten", siger den norske udviklingsminister Erik Solheim til avisen Klassekampen 28/3..

Endeligt: Hvordan bekæmpes diktatorer? Kun ved anvendelse af ikkevoldelig baseret civil ulydighed. Den amerikanske forsker Gene Sharps værker anbefales på det varmeste. Hans hovedværker er oversat til arabisk. Nu mangler vi bare en dansk oversættelse.

De tolv spørgsmål blev præsenteret for fire redaktører i TV2s debatprogram mediologen søndag den 27. marts. Dagen efter er der to nyhedsartikler i Information, tre notitser i Urban, fem artikler i Metro Xpress, og nogenlunde den samme fordeling af artikler i de andre aviser.

Professor Peter Kurrild-Klitgaard indleder en større kommentar i Berlingske Tidende 28/3 med overskriften: Krig koster således: "Danmark er nærmest blevet grebet af en krigsrus, hvor et historisk enigt Folketing er gået i krig, med medierne som fortrop og TV-seerne som bagtrop solidt plantet med fjernbetjeningen i lænestolen. Alle insisterer, at der skal »gøres noget«, uden at gøre klart, hvad endemålet og alternativerne er, og hvad omkostningerne - i form af både soldaters liv, civile liv og iskolde kontanter - vil kunne være".

Litteratur:

Congressional Research Service (CRS). 19 December 1996. Clyde R. Mark. 93109: Libya. <http://www.fas.org/man/crs/93-109.htm>

Ekspertes slås om FN-resolution. I: Arbejderen, 03/29/2011.

G8 Foreign Ministers must make humanitarian access to western Libya a priority as situation deteriorates, aid agencies say.

Immigration and Refugee Board of Canada, Libya: The Djava Khalifa Haftar movement, whose founding leader is reportedly a soldier named Khalifah Haftar, who currently in exile in the United States (May 2006) , 9 May 2006, LBY101307.FE , available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45f147662.html> [accessed 30 March 2011]

Louis Fisher : When Wars Begin: Misleading Statements by Presidents.
In: Presidential Studies Quarterly 40, no. 1 (March) 171. 2010 Center for the Study of the Presidency.

<http://www.loufisher.org/index.html>

Jensen, Lasse. Patriotiske medeir. I: Information, 26. 3 2011.

Holger Terp er redaktør af Fredsakademiet.